

PRIRUČNIK ZA UČENIKE U PROJEKTU

AKCIJA ZA

IMPRESSUM

Na priručniku radili:

Maja Uršić Staraj

Maša Cek

Ema Žufić

Aleksandra Vinkerlić

Suzana Jašić

Sandra Pernar

Igor Bajok

Vana Gović

Publikacija se izdala u sklopu projekta “Nova pravila igre”. Sredstva za provedbu ovog projekta osigurana su u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje kroz natječaj Osnaživanje doprinosa organizacija civilnog društva obrazovanju za održivi razvoj za unaprjeđenje ekonomske i socijalne kohezije, a sufinancira ga Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Projekt provode: Udruga SMART, Udruga Delta, Centar za kulturu dijaloga, Društvo „Naša djeca“ grada Gospića, Gradska knjižnica Rijeka, Srednja škola Ambroza Haračića Mali Lošinj, Osnovna škola Nikola Tesla u Rijeci i Grad Rijeka.

„Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Udruge Delta i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.“

Švicarsko - hrvatski
program suradnje

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Program sufinancira
Ured za udruge Vlade
Republike Hrvatske.

Centar za
Kulturu
Dijaloga
Rijeka

Dobrodošli i dobrodošle u gradsku vijećnicu!

Dragi učenici i drage učenice,

13. studenog 2019. godine ćete sudjelovati u projektu „**Akcija za 5!**“. Time ćete imati priliku da sami/same osmislite projekt za svoj grad i realizirate ga novcem iz gradskog proračuna. Očekuje vas uzbudljiv i zanimljiv dan, prepun kontakata s različitim osobama, tijekom kojeg ćete puno naučiti o funkcioniranju lokalne vlasti, ali i o mnogim drugim pitanjima.

Nadamo se da će vaše današnje sudjelovanje u „Akciji za 5!“ označiti i **početak općenito aktivnijeg angažmana** svih nas u našoj zajednici (bila ona mjesna, gradska, općinska, županijska ili čak državna).

Biti aktivan građanin/aktivna građanka nije jednostavno i da biste bili aktivni morate znati što želite i znati kako to ostvariti, odnosno **morate znati kako utjecati na donositelje odluka**. Za početak, danas ćete naučiti tko su donositelji odluka u vašem gradu i na koji način se odluke donose.

Točnije, danas ćete vi igrati ulogu donositelja odluka i velikim dijelom pridonijeti odabiru projekta koji će u bliskoj budućnosti biti realiziran u vašem gradu!

Tijekom „Akcije za 5!“ radit ćete u grupama. **Svaka grupa osmislit će po jedan projekt** kojeg će predložiti Gradu za financiranje. Samo jedan projekt (za kojeg vi glasovanjem odlučite da je najbolji) bit će uistinu i realiziran.

Ovaj priručnik će vam služiti kao vodič – u njemu ćete naći sve potrebne informacije o tome što u kojem trenutku trebate raditi, a ukoliko budete imali nedoumica ili pitanja, odnosno zatrebate li pomoć, ne zaboravite da su tu i vaši koordinatori i vaše koordinatorice grupa.

Želimo vam uspješan rad!

AKCIJA ZA 5!

„Akcija za 5!“ vam pruža mogućnost da razvijete nova znanja i vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini.

U skladu s temom „**Održivo odijevanje**“ osmislit ćete i napisati projektne prijedloge.

Ono o čemu treba voditi računa je da projektne prijedlozi zadovoljavaju sljedeće:

- da su **provedivi** na lokalnoj razini,
- da su **kreativni**,
- da služe **javnom interesu**,
- te da su **ostvarivi** u kratkome roku (najviše mjesec dana)

1. SASTANAK RADNE GRUPE

Koordinator/ica vaše grupe cijelo će vam vrijeme biti na raspolaganju i pomoći će vam kako god može. No, imajte na umu da ste ipak vi ti koji moraju napraviti sav posao!

Tijekom ovog prvog grupnog zasjedanja proći ćete kroz sljedeće:

- **međusobno upoznavanje** svih članova grupe te upoznavanje s koordinatorom/icom grupe
- **raspravu na temu “Održivo odijevanje”**
- **brainstorming** (oluja ideja)
- **odabir A i B ideje**
- **formuliranje pitanja za stručnjake s kojima ćete imati priliku telefonski razgovarati.**

Ovaj prvi sastanak zapravo je priprema za vaš rad u radnim grupama. Molimo vas da zajednički prođete kroz današnji program rada. Primijetit ćete kako je jutro predviđeno za razmišljanje o idejama za projektne prijedlog. Tijekom prijedpodneva i dijela poslijepodneva bit ćete zaposleni istraživanjem radi izrade detaljnog prijedloga projekta.

Rasprava na temu “Održivo odijevanje – održiva proizvodnja i potrošnja odjeće”

Svijet 21. stoljeća obilježen je ubrzanim rastom ljudske populacije i drastičnim promjenama u gotovo svim područjima ljudskog djelovanja. Paralelno s time javljaju se goruća pitanja: prate li sve društvene skupine te promjene, kako one utječu na naš planet i što možemo učiniti da umanjimo ili eliminiramo negativne posljedice našeg ponašanja?

Sve je više znanstvenih dokaza o snažnom utjecaju ljudi na prirodne sustave – to je jedno od rijetkih pitanja oko kojeg su gotovo svi znanstvenici suglasni. Svjetski fond za zaštitu prirode (2018) izvještava kako **rastu prijetnje za naš prirodni okoliš u gotovo svim sustavima**: zbog pretjeranog iskorištavanja tla ubrzano izumiru biljne i životinjske vrste, pretjeran izlov riba i zagađenje plastikom prijete životu u oceanima, a zagađenje zraka i uništavanje kopnenih voda doveli su do katastrofalnih posljedica za povezane ekosustave. Budući da o prirodnim resursima ovise ljudski izvori hrane, zdravlje i sigurnost, gospodarstvo i ekonomija, životi milijuna ljudi već su ugroženi ovim posljedicama. Pretjerana ovisnost o neobnovljivim izvorima energije pogodovala je jačanju energetske krize i ratova za resurse. Sve je više migracija i bolesti povezanih s klimatskim promjenama, a najsiriomašniji pripadnici društva nemaju resurse kojima bi se od toga zaštitili ili dovoljno brzo oporavili. Neravnomjerna raspodjela resursa i odnosa moći između društvenih skupina potiče sve veću ekonomsku i političku nejednakost, pri čemu osim društva, pati i naš okoliš. Kao primjer se može navesti procjena da 20% najbogatijih troši 85% resursa, a proizvodi oko 90% ukupnog otpada na Zemlji. Zbog ovih, ali i drugih ključnih problema s kojima se suočavamo danas, javlja se potreba za hitnom primjenom pristupa **održivosti** u svim područjima ljudskog djelovanja.

Održivi razvoj odgovara na pitanje **kako živjeti kvalitetnim životom na Zemlji koja ima ograničene resurse bez da ju ugrozimo, a time i sav život na njoj**. Temelji se na ravnoteži i na obrascima djelovanja i proizvodnje koji ne štete društvu i okolišu.

Najjednostavnije rečeno, održivi razvoj nas upućuje da **možemo trošiti samo unutar granica u kojima se neki sustav može obnoviti, ne smijemo uzeti više nego što nam neki ekosustav može dati**.

Održivi razvoj nije samo vezan uz zaštitu okoliša, on je podjednako usmjeren na tri dimenzije: **zaštitu okoliša, društva i ekonomije**. Problem je što u praksi nije moguće uravnotežiti ove dimenzije. Ekonomska dimenzija često je usmjerena na gospodarski rast kojeg okoliš najčešće ne može podnijeti. Treba imati na umu da ekonomija ne može postojati bez društva, a društvo ne može biti izolirano od okoliša.

Tri sastavnice održivog razvoja

Izvor: *Globalni ciljevi održivog razvoja*, ODRAZ – Održivi razvoj zajednice, 2015.

Jedan od važnih strateških dokumenata na svjetskoj razini, a i za Hrvatsku, je UN-ov dokument **Globalni ciljevi održivog razvoja do 2030.** Uključuje ciljeve i mjere za zajedničko zalaganje i ulaganje u održivi razvoj diljem svijeta.

Globalni ciljevi održivog razvoja.

Izvor: *Globalni ciljevi održivog razvoja*, ODRAZ – Održivi razvoj zajednice, 2015.

Kako mjerimo održivi razvoj?

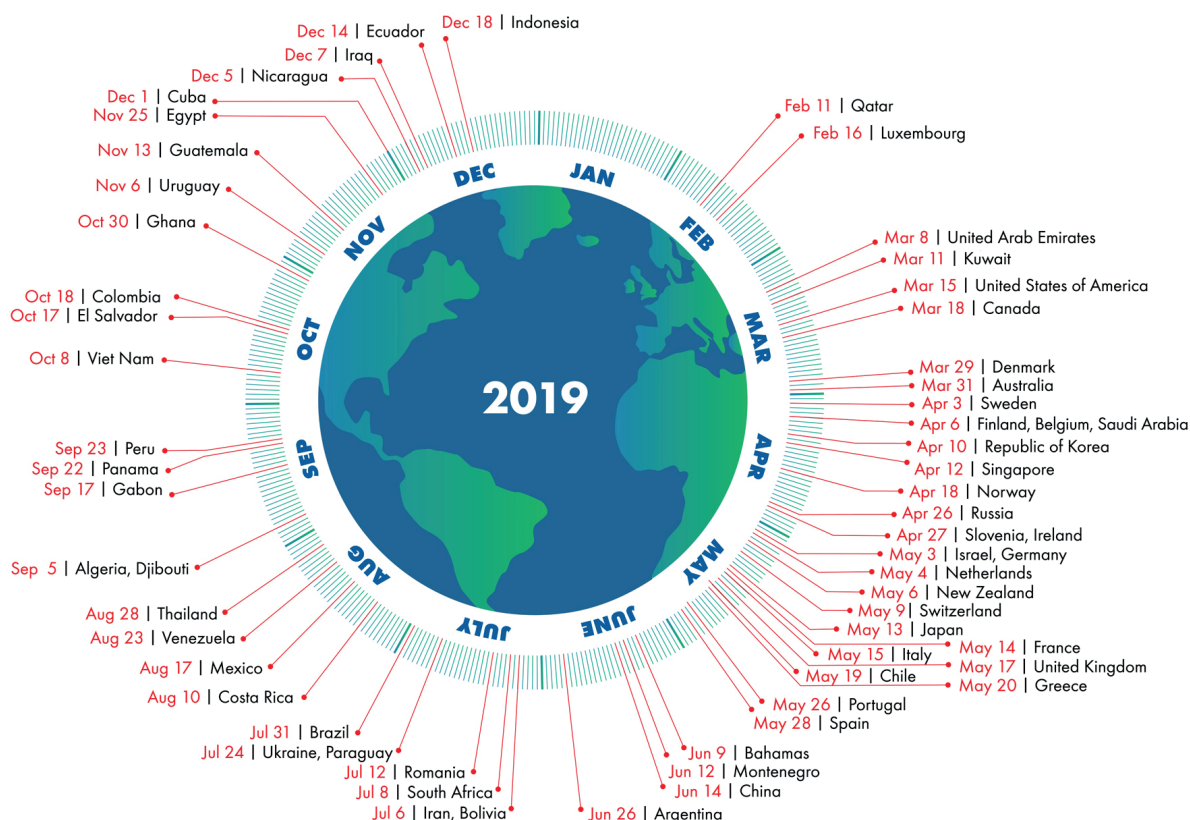
Postoji niz pokazatelja (indeksa, izvješća, metrika, obračuna i sl.) koji mogu pomoći u utvrđivanju koliko je nešto održivo (život u nekoj državi, poslovanje neke kompanije, gospodarske grane i sl.).

Indikatori kao što su *Indeks ljudskog razvoja* i *Index sretnog planeta* odnose se na **društvenu i ekonomsku dimenziju**. Obuhvaćaju podatke o prosječnom životnom vijeku, obrazovanju, stanju ljudskih prava, socioekonomskom statusu, zadovoljstvu pripadnika nekog društva i dr. Prema podacima Indeksa ljudskog razvoja iz 2016. i 2017., Hrvatska se nalazi na 46. mjestu zemalja visokog stupnja ljudskog razvoja.

Ekološki otisak jedan je od najpoznatijih indikatora koji se odnose na **okolišnu dimenziju**, a pokazuje nam koju količinu prirode koristimo da održimo svoj životni stil. Izračunava se u globalnim hektarima koji pokazuju koliko nam je površine potrebno da zadovoljimo sve svoje potrebe u vezi hrane, energije, transporta, odlaganja otpada, usluga koje koristimo itd. Moguće ga je izračunati na globalnoj, ali i na individualnoj razini (npr. na stranicama footprintcalculator.org ili footprint.worldwildlife.org). U posljednjih 50 godina povećali smo svoj ekološki otisak za oko 190% (Svjetski fond za zaštitu prirode, 2018). Više ljudi na jednom mjestu ne mora značiti i veći ekološki otisak. Najveći utjecaj na resurse u prirodi nema veći postotak ljudi koji su siromašni, nego bogata manjina.

Country Overshoot Days 2019

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

Dan ekološkog duga 2019. (Earth Overshoot Day)

Global Footprint Network kaže da čovječanstvo trenutno troši resurse 1,75 puta brže nego što ih planet može obnoviti. U 2019. godini čovječanstvo je “službeno ušlo u dug” krajem srpnja, što je najranije dosad zabilježeno. Za Hrvatsku je u 2019. taj datum bio 1. lipanj, što znači da smo tada istrošili sve resurse našeg područja za tekuću godinu i odonda živimo “na dug”.

Održiva proizvodnja i potrošnja odjeće

Modna industrija odgovorna je za najmanje 10% svih emisija ugljika i 20% zagađenja voda iz industrijskih izvora u svijetu. Drugi je najveći zagađivač, odmah iza naftne industrije.

„*Odiјelo čini čovjeka*“, izreka je koja svjedoči o važnosti odjeće u ljudskoj civilizaciji. Mnogi smatraju da biranjem odjeće svijetu pokazujemo tko smo, kojoj društvenoj skupini pripadamo, što volimo, čak i koje stavove imamo – odijevanje je način izražavanja i komuniciranja s drugim ljudima oko sebe. Na razini zajednice, odjeća priča o našoj povijesti, kulturi i društvenim običajima.

U posljednjih 15 godina proizvodnja odjeće u svijetu skoro se udvostručila, a tekstilna i modna industrija vrijede 1,3 bilijuna dolara, zapošljavajući približno 300 milijuna ljudi. Prema nekim istraživačima ta je industrija profitabilnija čak i od sektora tehnologije i telekomunikacija.

Dramatična promjena u potrošnji odjeće koju je donijela brza moda naštetila je okolišu, zdravlju farmera i dovela do kontroverznog izrabljivanja ljudi zaposlenih u tekstilnoj i modnoj industriji.

U proteklom desetljeću, bilježe se sve veći troškovi proizvodnje odjeće, vođeni rastom cijena rada, materijala i energije. Odjeća je, pak, jeftinija no ikada. Da bi tome bilo tako, cijena se plaća duž lanca opskrbe odjeće – s kojim ćemo se поблиže upoznati u tekstu koji slijedi.

Koliko znamo o odjeći koju nosimo, ljudima koji ju izrađuju i utjecaj koji ona ima na naš planet? Preuzimamo li odgovornost za posljedice svojih odabira?

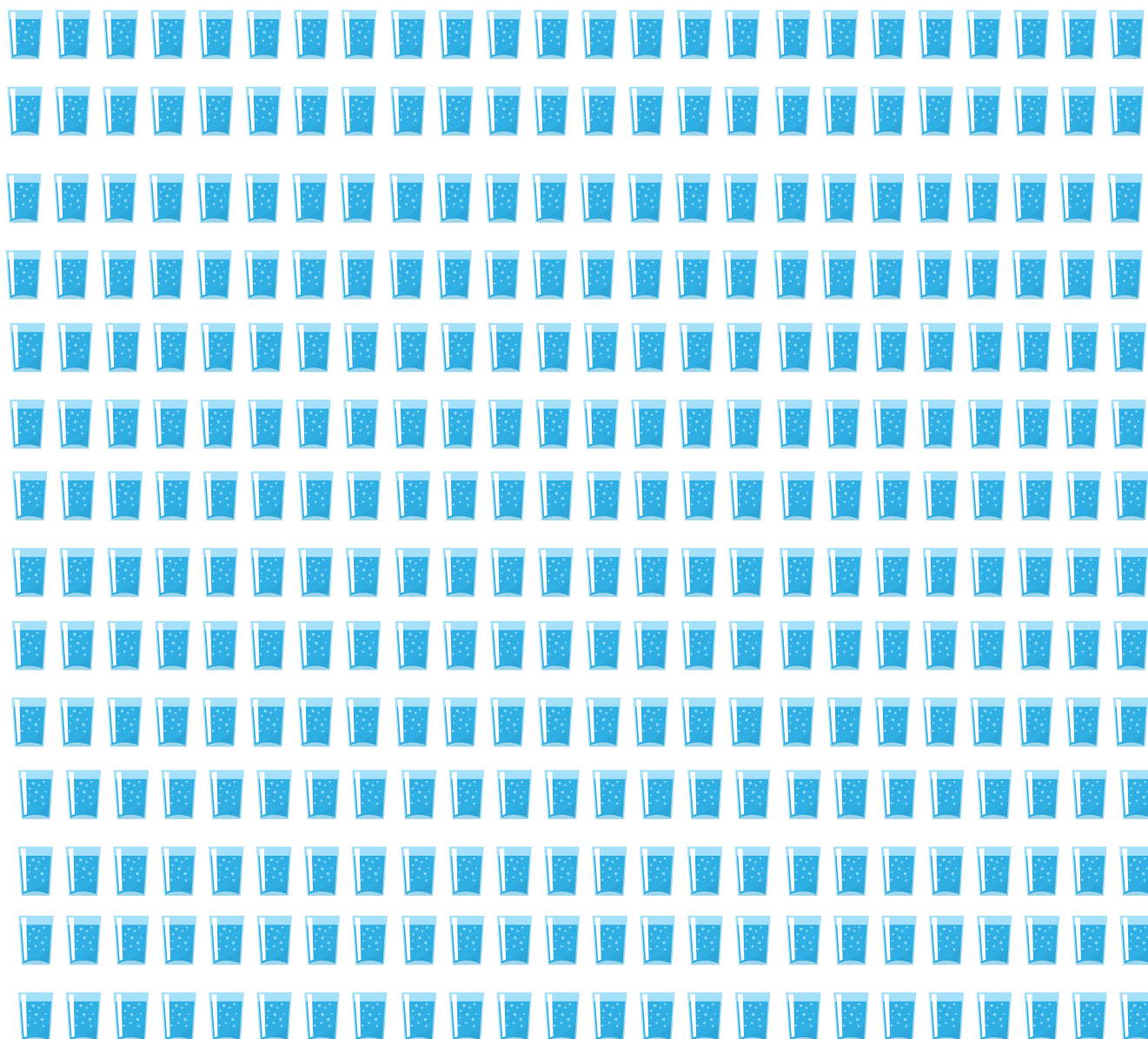

PUT ODJEĆE: šareni lanac opskrbe

Uzgoj i obrada materijala

Pamuk je najčešće korišten materijal za izradu odjeće, a ujedno i materijal za čiji uzgoj treba najviše zemlje, vode, pesticida i gnojiva. Npr., Aralsko jezero, nekada je bilo jedno od najvećih, a sada je gotovo u potpunosti nestalo kao rezultat intenzivnog uzgoja pamuka.

Prema procjeni World Wildlife Fund-a, za proizvodnju jedne pamučne majice utrošeno je 2,720 litara vode. Toliko jedan čovjek popije u 3 godine svojeg života.

U preradi materijala koristi se više od 1900 kemikalija, od kojih je Europska Unija njih 165 procijenila opasnim po ljudsko zdravlje. Oko 150 litara vode potrebno je za bojanje samo 1 kilograma tekstila. Štavljenje kože je jedan od najopasnijih poslova u procesu proizvodnje odjeće za radnike, koji imaju 20% - 50% veće šanse da dobiju rak. Također, pojačana potreba za kožom potiče stočare na opožarivanje šuma – pluća Zemlje koja apsorbiraju najveće količine CO₂.

Svila je osjetljiva te zahtijeva pažljivo miješanje s bojom. Ovaj čovjek rob je u Indiji, koji ruke uranja u boju punu teških metala.

Autorica: Lisa Kristine

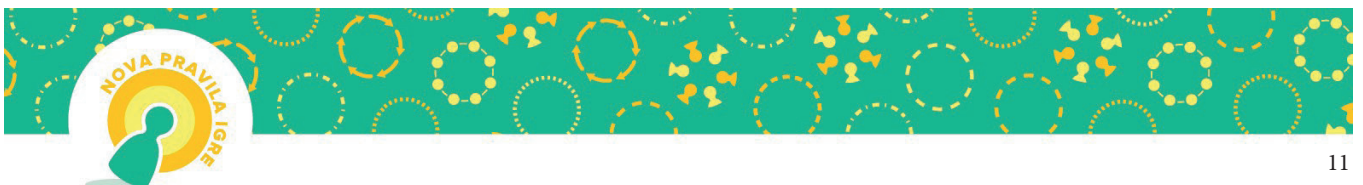
Velike kompanije odjeću šivaju u zemljama gdje je cijena rada niža. Da bi ona ostala niska, često se smanjuje radnička prava. **98% radnika ne zarađuje dovoljno za život**, rade u nesigurnim i opasnim uvjetima, a negdje se čak koristi i robovski rad. To produbljuje siromaštvo, opterećuju zdravstveni sustav, onemogućavaju razvoj „originalne“ tekstilne industrije u zemljama proizvodnje te dovodi do niza drugih društvenih i gospodarskih, a ne samo ekoloških problema.

Rana Plaza, Dhaka. Radnici Rane Plaze u Bangladešu bili su prisiljeni raditi u zgradi koja se raspada. 24.4.2013. ona se i srušila, pri čemu je umrlo više od 1100 a ozlijeđeno više od 2500 ljudi.

Autor: Ismail Ferdous

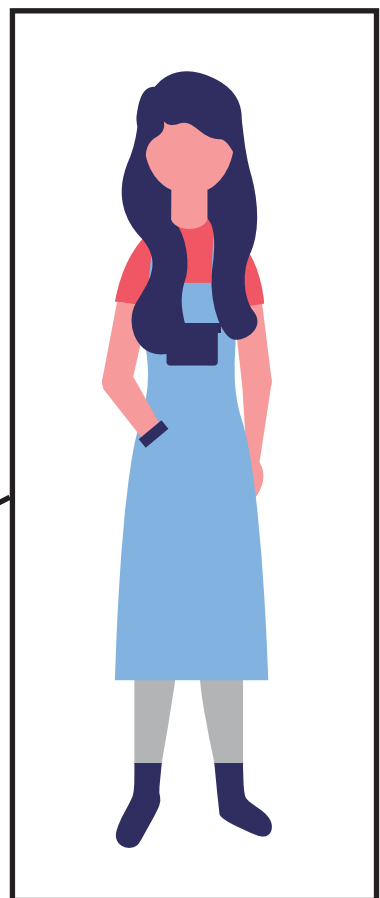

Amancio Ortega,
vlasnik Zare, težak
je preko 60 milijardi
dolara.

Radnica u njegovoj tvornici
zarađuje 68 dolara mjesečno.

Prodaja odjeće: era brze mode

Koliki put je prešao komad odjeće da dođe do trgovine gdje ste ju kupili? Koliko CO2 je pri tome pušteno u atmosferu?

Nekada, odjeća se dizajnirala i planirala prema godišnjim dobima (jesen, zima, proljeće, ljeto), a kvaliteta izrade garantirala je dugovječnost odjevnog predmeta. Danas, „brza moda“ opisuje pristup dizajnu, kreiranju i oglašavanju koji osigurava da su modni trendovi brzo i jeftino dostupni potrošačima – nije rijetkost vidjeti novu robu na policama svaki mjesec. Takva odjeća nije proizvedena da traje. **Između 1992. i 2002. godine životni vijek odjeće se prepolovio.**

Oglašavanje odjeće također se odmiče od tradicionalnih modela. Naime, danas potrošači traže modne sadržaje digitalnim putem, prateći trendove na socijalnim mrežama. Mnogi su trgovci počeli spajati društvene medije, zabavu i kupovinu. Odjeću reklamiraju influenceri, modni bloggeri i vlogeri, a odjeću i obuću moguće je kupiti i bez napuštanja Instagrama. **Nagon za kupovinom postaje sve jači a kupovina odjeće poprima oblike ovisnosti.**

Održavanje odjeće

Najveći utjecaj na okoliš ima upravo održavanje odjeće: utrošak vode, kemikalija i energije za pranje, sušenje i glačanje odjeće, kao i ispuštanje mikroplastike u vodu tijekom pranja.

Kraj života

85% stare odjeće završi na smetlištima, uništava se paljenjem i kemikalijama koje u okoliš ispuštaju štetne plinove.

Reklama za kolekciju Stelle McCartney, snimljena na smetlištima u Škotskoj.

Uz postojeće tehnologije **trebalo bi 12 godina da se reciklira ono što modna industrija proizvede u 48 sati.** Pri tome, treba imati na umu da se ne može reciklirati sav otpadni tekstil: 45% se ponovno koristi kao odjeća; 30% se pretvara u krpe za poliranje i brisanje u industriji, a 20% u vlakna se koristi u proizvodnji

u novih ne-odjevnih proizvoda (npr. izolacija). Posljednjih pet posto ne može se reciklirati zbog plijesni ili drugih onečišćenja. Budući da reciklažni proces oslabljuje i razgrađuje pojedina vlakna pamuka ili vune, **istinski se reciklira samo oko 1% tekstila.**

Kako doskočiti problemima modne industrije?

Sve su jači pritisci na modnu industriju, kao i pokušaji da se proizvodnja i potrošnja odjeće učini održivijom. To uključuje istraživanje i proizvodnju održivih mješavina materijala, poboljšanje tehnologija recikliranja, povećanje učinkovitosti perilica i sušilica te različite pristupe produljenju života odjevnih predmeta.

Životni vijek odjeće

- **Spora moda:** proces koji se usmjerava na lokalne izvore materijala, proizvodnju manjih i kvalitetnijih količina odjeće. Ovakva odjeća obično je skuplja.
- **Moda kao usluga:** usluge iznajmljivanja odjeće za posebne prilike (npr. vjenčanja). Također, neki modni brendovi nude usluge manjih popravaka, na etiketama daju prijedloge upotrebe umjesto bacanja odjeće i sl.
- **Pametna moda:** proizvodnja usmjerena na kupca, koja kombinacijom dizajna i tehnologije (npr. 3D printeri) proizvodi samo ono što kupac naručuje.

Skupljanje i reciklaža stare odjeće

- **Cirkularna moda:** odjeća, obuća ili modni dodatci koji su dizajnirani, nabavljeni, proizvedeni i distribuirani u namjeri da se odgovorno i učinkovito cirkuliraju u društvu što je duže moguće, te se nakon toga vraćaju u biosferu na siguran način. Takva odjeća napravljena je od materijala koji se mogu u potpunosti reciklirati, dizajnirani su modularno, te se šivaju na način koji olakšava recikliranje.
- **Skupljanje tekstilnog otpada:** neki brendovi nude usluge odlaganja stare odjeće u svojim dućanima (npr. H&M). Također, na lokalnim razinama organizira se razmjena i/ili skupljanje stare odjeće (npr. Humana Nova, Buvljak bez novca...).

Svijest kupaca

- **Podizanje svijesti kupaca:** edukacija i podizanje svijesti kupaca o problemima tekstilne industrije može promijeniti njihove navike u smjeru kupovanja manje količine kvalitetnije odjeće iz provjerenih izvora.
- **Veća transparentnost i jasno označavanje:** neke kompanije već pružaju detaljne informacije o pravima i plaćama radnika u svojim tvornicama, kao i materijalima koje koriste.
- **Upute za održavanje odjeće:** budući da održavanje odjeće ima velik utjecaj na okoliš, edukacija ljudi o efikasnim načinima pranja, sušenja i glačanja uvelike bi smanjila utrošak energije.

Zagovaranje, lobiranje i aktivizam

- **Međunarodni pokreti:** postoje pokreti koji utječu na uvođenje zakona i propisa koji osiguravaju veću održivost modne industrije, te kroz dijalog i medijske kampanje stvaraju pritisak na velike kompanije da promijene svoje štetne prakse. Jedna od najpoznatijih je Fashion Revolution, koja organizira različite kampanje (#WhoMadeMyClothes i sl.), koja ima ogranak u Hrvatskoj (Fashion Revolution Croatia).
- **Umrežavanje:** povezivanje s pojedincima i organizacijama olakšava i omogućuje djelovanje na lokalnoj i nacionalnoj razini. Upravo tako moguće je organizirati različita događanja koja će utjecati na promjenu svijesti zajednice, te politika koje se tiču pitanja modne industrije u Hrvatskoj.
- **Utjecaj na politike:** svaki pojedinac ima građansko pravo i odgovornost pokušati se uključiti u stvaranje i donošenje zakona u svojoj zajednici. To može biti kroz glasanje za one osobe koje će ga predstavljati u političkim tijelima, ili direktno putem organizacije prosvjeda, ulaženja u strukturirani dijalog s donositeljima odluka i/ili zahtjevima o provođenju već donesenih zakona i propisa. Europska Unija 2018. godine usvojila je novu Direktivu o otpadu, koja popisuje različite ciljeve koje zemlje članice, pa tako i Hrvatska, trebaju postići u recikliranju smanjenju tekstilnog otpada do 2030. godine.

Who made
your
clothes?

Brainstorming (oluja ideja) i odabir ideja

Smisao prethodne rasprave je da unutar grupe osmislite što je više moguće zanimljivih ideja. Nakon toga ćete jednu ili dvije ideje detaljnije analizirati kako biste u konačnici odabrali onu koju ćete predstaviti u projektom prijedlogu.

Vi ćete ostalim grupama učenika i učenica predložiti projekt kojeg ćete razraditi – zato se i zove “projektom prijedlog”.

Vaši prijedlozi mogu ići u smjeru osmišljavanja projekta koji:

1. nudi edukaciju o održivom odijevanju, ili
2. nudi aktivnosti informiranja ili zagovarivanja.

Jedan od mogućih načina kako da to učinite je sljedeći:

- svaki član i članica grupe na list papira napiše nekoliko ideja
- stavite sve ideje na sredinu stola
- posložite i grupirajte ideje (ako je moguće)
- izaberite dvije najbolje ideje i zapišite ih.

Najbolje ideje u našoj grupi su:

1. _____

2. _____

Svi su prijedlozi dobrodošli i nemojte previše u ovome trenutku razmišljati o tome koliko su realno izvedivi. No, imajte na umu da se ideje tiču vašeg grada i ljudi koji tamo žive.

2. SASTANAK RADNE GRUPE

Na drugom grupnom sastanku očekuje vas sljedeće:

- **Odabir ideje koju ćete razraditi projektu**

Morate izabrati favorita među idejama vaše grupe. Razmišljajte o tome koliko je realno moguće da se prijedlog stvarno provede u djelo.

- **Razrada projektne ideje u projektni prijedlog**

Definirajte okvirni sadržaj prijedloga (odgovarate na pitanja što, zašto, kako i kad želimo napraviti i okvirni proračun (s kojim sredstvima). Konzultirajte se sa stručnjacima ako je potrebno (telefoni) i podijelite zadatke u grupi ukoliko smatrate da ćete biti brži i efikasniji. Možete kontaktirati i druge gradske institucije, udruge, poduzeća, odnosno bilo koga za koga smatrate da vam može dati korisnu informaciju, savjet ili pomoć.

- **Kontaktiranje stručnjaka i stručnjakinja**

Koliko su njihovi odgovori utjecali na vašu ideju? Jeste li dobili odgovore koji su vam bili potrebni? Jesu li stručnjaci pomogli vašoj grupi? Imate li sada neke nove ideje? Ili ste dobili informacije kako poboljšati ideje koje ste već imali? Preispitajte ideju.

- **Kontaktiranje osoba koje bi vam mogle pomoći tijekom razrade projektnog prijedloga**

Tijekom dana kontaktirali ste i kontaktirat ćete i s drugim osobama, a možda ćete susresti i gradske vijećnike te ćete s njima željeti prodiskutirati o određenim pitanjima koja su vam važna pri izradi vašeg projekta ili općenito. Inače, vi kao građani sve te ljude uvijek možete kontaktirati telefonom.

Također, za izvođenje nekih od ideja, možda ćete trebati kontaktirati određena poduzeća ili institucije kako biste saznali jesu li one izvedive ili ne i možete li računati na njihovu pomoć i podršku pri izvedbi.

Prilikom razgovora trebate se naravno predstaviti, a određene stvari morate zapisati: ime osobe koja je zvala/razgovarala, ime poduzeća ili institucije, ime i funkciju osobe s kojom ste kontaktirali te što ste dogovorili. Prilikom spomenutih razgovora vodite računa o tome da je još dug put do izbora najboljeg projektnog prijedloga jedne grupe i da ne možete biti sigurni da će „pobijediti“ upravo vaša grupa. Stoga ako tražite neku uslugu, donaciju ili ponudu ne zaboravite spomenuti osobi s kojom razgovarate da ćete naknadno potvrditi nabavu ili korištenje iste.

Da bi vaš projektni prijedlog bio uzet u obzir, njegova izvedba ne smije zahtijevati više financijskih sredstava od onih koja su vam odobrena proračunom (5.000,00 kn). Prije no što krenete dalje dobro je provjeriti i uključuje li vaš plan nešto za što vam je potrebna neka posebna dozvola.

Nacrt projektnog prijedloga

Prije no što krenete u izradu konačnog prijedloga projekta promislite malo o njegovim sastavnim dijelovima. Za to služi nacrt prijedloga projekta u kojem možete u grubim crtama skicirati svoj plan te stoga:

- Razmislite i odlučite o nazivu vaše grupe i nazivu vašeg projekta.
- Pokušajte u nekoliko rečenica opisati vaš plan, odnosno ono što želite učiniti sredstvima osiguranim u proračunu.
- Ukratko objasnite zašto baš to želite učiniti, odnosno zašto mislite da je to potrebno ili dobro.
- Popišite ključne korake ili aktivnosti koje namjeravate provesti.
- Popišite ključne troškove koje ćete imati u provedbi vašeg projekta.

Sve ovo pomoći će vam u izradi konačnog prijedloga projekta i detaljnog proračuna. Nemojte zaboraviti da ćete na kraju ovog sastanka, a prije no što bude održana sjednica „Vijeća mladih“, morati predati svoj projektni prijedlog i proračun uz njega. Kopiju vašeg projektnog prijedloga dobite će sve ostale grupe, kao i predsjedavajući na sjednici Vijeća.

Promislite još jednom o svim informacijama koje ste saznali i prikupili tijekom dana, „prođite“ još jednom kroz nacrt prijedloga projekta i ako ste definirali sve potrebno za razradu svoje ideje, ispunite sada obrazac projektnog prijedloga i proračuna i nakon toga ih predajte koordinatricama „Akcije za 5!“.

**Projektni prijedlog i detaljan
proračun moraju biti gotovi
prema rasporedu!!!**

PROJEKTNI PRIJEDLOG 1/3

Broj grupe: _____

Naziv grupe: _____

Naziv projekta: _____

Kratak opis projekta (sažetak kojim ćete zainteresirati osobu da u cijelosti pročita prijedlog projekta. Piše se nakon što su napisani svi ostali dijelovi projektnog prijedloga i sadrži najvažnije dijelove istog):

Opis problema/potrebe (ukratko objasniti zašto je dobro odnosno potrebno provesti vaš projekt):

Cilj projekta (što želite postići vašim projektom):

PROJEKTNI PRIJEDLOG 2/3

Ciljana skupina/korisnici (kome je namijenjen vaš projekt):

Mjesto/a provedbe projekta (1 ili više lokacija na kojoj ili na kojima će se provoditi aktivnosti):

Vrijeme provedbe projekta (vremenski period ili točan datum):

Opis aktivnosti (kako će projekt biti proveden):

Tko će sve provoditi projekt i/ili sudjelovati u aktivnostima (imena osoba i/ili nazivi organizacija/tijela):

PROJEKTI PRIJEDLOG 3/3

PLAN AKTIVNOSTI

AKTIVNOSTI I ZADACI (Što?)	VRIJEME (Kada?)	ODGOVORAN/NI (Tko?)

PRORAČUN

OPIS TROŠKA	IZNOS	DOPRINOS ZAJEDNICE
		**
UKUPNO:	*	

Važne napomene:

- * “Ukupan iznos” može biti manji ali ne smije biti veći od 5.000,00 kuna!
- ** “Doprinos zajednice” se odnosi na popuste i donacije u robi i uslugama!
Nije dozvoljeno tražiti donacije u novcu!

3. SASTANAK RADNE GRUPE

Današnji treći, ujedno je i vaš posljednji sastanak u grupi. Vrijeme je da se pripremite za plenarnu sjednicu na kojoj ćete predstaviti projektne prijedloge, raspraviti o njihovim pozitivnim i negativnim stranama, a u konačnici će Vijeće učenika i učenica odabrati najbolji projekt.

Na trećem sastanku ćete imati 3 zadatka:

- a) pripremiti se za prezentaciju vašeg projekta,
- b) analizirati projektne prijedloge drugih grupa,
- c) odabrati jednog učenika ili učenicu koji će vašu grupu predstavljati u „Vijeću učenika i učenica“.

Rasprava

Kroz raspravu, sudionici i sudionice nastoje ostvariti određeni cilj. Cilj koji vi morate pokušati danas ostvariti je da jedan projekt prijedlog, po mogućnosti vaš, bude u konačnosti realiziran.

Argumentiranje

Argumentirati znači braniti svoju poziciju ili stav te uvjeriti druge u njegovu ispravnost. Dakle, poanta je u tome da „nagovorite“ ili uvjerite druge da se slože s vama. Ukoliko objasnite svoje gledište, odnosno koristite argumente u korist svog mišljenja, drugi će bolje razumjeti kako ste do njega došli te ga tako lakše mogu i prihvatiti. Naravno, zbog toga im vaši argumenti moraju biti uvjerljivi i privlačni.

Odlučivanje

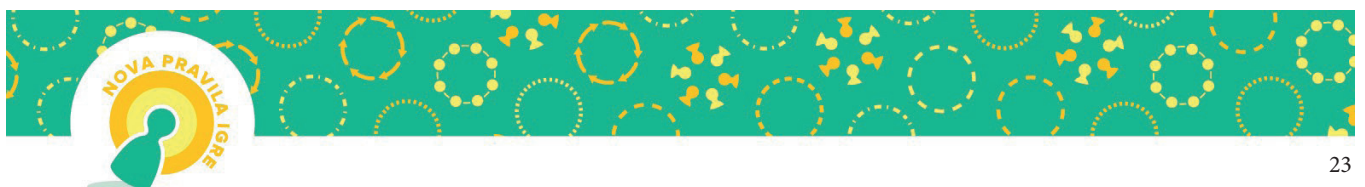
Do konačne odluke može se doći na različite načine. Jedan od načina je da glasaju svi te da pobjedi projekt za kojeg je većina glasala. Drugi način, onaj koji ćemo mi danas primijeniti, jest da će odluku donijeti Vijeće učenika i učenica. Svaka grupa će demokratski odabrati svog vijećnika ili vijećnicu koji će ocijenivati projekte po unaprijed zadanim kriterijama. Pobjedit će projekt kojem će Vijeće dodjeliti najveću ocjenu.

A) Vježbanje prezentacije vlastitog projekta

Koje protuargumente bi druge grupe mogle smisliti?

1.

2.

B) Proučavanje prijedloga drugih grupa i popisivanje komentara i prijedloga u vezi drugih projektnih prijedloga

Ispisivanje komentara i pitanja

Pogledajte projektne prijedloge drugih grupa. Da biste bili dobro pripremljeni za sjednicu, potrebno je da unaprijed razmislite o pitanjima i prijedlozima za poboljšanje u vezi svih drugih projektnih prijedloga.

Za svaku drugu grupu možete pripremiti sljedeće:

- dva pitanja za pojašnjenje, ili
- dva prijedloga za poboljšanje, ili
- jedno pitanje i jedan prijedlog za poboljšanje.

VAŽNO!

Pitanja služe za pojašnjavanje dijelova projekta koji vam nisu u potpunosti jasni iz projektnih prijedloga.

Prijedlozi za poboljšanje služe za podizanje ukupne kvalitete projekta. Budući da se u ovom trenutku ne zna koji će projekt pobijediti, svima je u interesu da daju konstruktivne prijedloge ili ukažu na područja koja se mogu unaprijediti kako bi zajednica imala veće koristi od projekta koji će se u konačnici provesti.

C) Odabir predstavnika ili predstavnice za “Vijeće učenika i učenica”

“Vijeća učenika i učenica” izglasava najbolji projekt prema unaprijed određenim kategorijama: korisnost projekta za zajednicu, realna mogućnost za provedbu svih aktivnosti, kvaliteta prezentacije i kvaliteta proračuna.

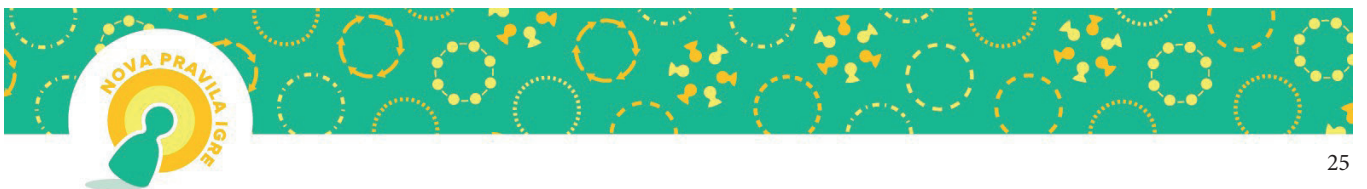
Jedna osoba iz vaše grupe na raspravi će se nalaziti u ulozi vijećnika ili vijećnice. Njegova/njena uloga je da ocijeni tuđe projekte prema navedenim kategorijama, ocjenom od 1 do 5. Na ovom sastanku grupe, svi zajedno komentirate i raspravljate o tuđim projektnim prijedlozima i popisujete pitanja i prijedloge koje ćete iznijeti na raspravi. Međutim, vaš vijećnik ili vijećnica će samostalno ocjenjivati tuđe projektne prijedloge nakon što odsluša sve prezentacije i raspravu.

OVIME ZAVRŠAVA ZADNJI SASTANAK VAŠE RADNE GRUPE.

**SLIJEDI PREDSTAVLJANJE PROJEKATA,
RASPRAVA I ODABIR NAJBOLJIH PROJEKATA.**

ŽELIMO VAM USPJEŠNU “AKCIJU ZA 5!”

AKCIJA ZA

PROGRAM 13.11.2019.

08:45 *Dolazak i registracija sudionika*

09:10 *Pozdravni govori organizatora i domaćina*

09:15 *Rad u malim grupama - brainstorming (oluja ideja) o području, odabir područja, brainstorming (oluja ideja) o ideji, odabir ideje*

10:30 *Pauza*

10:45 *Rad u malim grupama - razrada ideje i pisanje prijedloga projekta*

13:30 *Predaja projektnih prijedloga*

13:30 *Ručak*

15:00 *Rad u malim grupama - priprema prezentacije vlastitoga prijedloga, priprema za raspravu (proučavanje prijedloga drugih grupa i popisivanje pitanja i prijedloga za druge grupe), izbor predstavnika/ce grupe za člana Vijeća za odabir najboljeg projekta*

16:15 *Predstavljanje projekata*

16:45 *Rasprava*

18:00 *Odabir i proglašenje najboljeg projekta*

